

## **Notă informativă**

### **Cu privire la funcționarea sistemului de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe în Republica Moldova**

Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, în conformitate cu prevederile art. 6 din *Legea nr. 114 din 03.07.2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală*, este instituția publică aflată în subordinea Guvernului, responsabilă de promovarea și realizarea activităților în domeniul protecției juridice a dreptului de autor și drepturilor conexe.

De asemenea, potrivit art. 4 alin. (1) lit. h) din *Legea nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe* (în continuare – *Legea nr. 139/2010*), AGEPI avizează, monitorizează și supraveghează activitatea organizațiilor de gestiune colectivă a dreptului de autor și/sau a drepturilor conexe.

#### **I. Situația curentă în domeniul gestiunii colective.**

În prezent, pe teritoriul Republicii Moldova își desfășoară activitatea două organizații de gestiune colectivă: Asociația Obștească Asociația Națională Copyright (ANCO) și Asociația Obștească ”Oficiul Republican al Dreptului de Autor” (ORDA) avizate de AGEPI prin Decizia nr. 3/1566 din 20.09.2013, publicată în Monitorul Oficial nr. 216-220 din 04.10.2013, să gestioneze toate drepturile care le-au fost încredințate în gestiune, prin contractele încheiate cu titularii de drepturi, și cele care cad sub incidența licenței obligatorii, de sine stătător sau în comun, în bază de acord, precum și să gestioneze doar drepturile titularilor de drepturi pe care-i reprezintă în baza contractelor încheiate cu aceștia și cele care cad sub incidența licenței obligatorii, de sine stătător sau în comun, în bază de acord.

Prin Decizia AGEPI nr. 10/3269 din 29.12.2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 2-12 din 15.01.2016, ANCO a fost desemnată să gestioneze, pentru perioada 01.01.2016-31.12.2017, drepturile ce cad sub incidența licenței extinse și obligatorii ale titularilor de drepturi care nu sunt membri la nici o organizație de gestiune colectivă din Republica Moldova și care nici nu le-au încredințat gestiunea drepturilor lor în alt mod.

În anul 2017, ANCO a depus multiple cereri de chemare în judecată împotriva persoanelor fizice și juridice care produc sau importă orice echipament (audio, videomagnetofone, drivere pentru discuri etc.) și suporturi materiale (suporturi pentru imprimarea sonoră și/sau video, casete, discuri laser, compact-discuri etc.) care pot fi utilizate pentru efectuarea unor reproduceri a operelor publicate legal în scopuri personale, în vederea achitării remunerației compensatorii în cuantum de cel puțin 3% din suma încasată din vânzarea (revânzarea) echipamentului și a suporturilor respective.

În mare parte, motivul intentării cererilor de chemare în judecată s-a datorat s-a evidențiat în special în partea ce ține de achitarea a cel puțin 3% din suma încasată din vânzarea (revânzarea) echipamentelor și a suporturilor materiale (art. 26 alin. (6) lit. b) din *Legea nr. 139/2010*), precum și

în privința încadrării unor anumite echipamente și suporturi materiale cu funcții de reproducere în aria obiectelor supuse achitării remunerației compensatorii, motivându-se că atât Legea nr. 139/2010, cât și un alt act normativ subordonat nu prevede lista exhaustivă a echipamentelor și suporturilor materiale pentru a căror import sau producere este necesară achitarea remunerației compensatorii.

Această problemă a fost abordată la nivelul Comisiei Naționale de Proprietate Intelectuală, în rezultat, potrivit Hotărârii nr. 4 din 02.05.2017 a Comisiei Naționale de Proprietate Intelectuală, s-a dispus inițierea elaborării și promovării de către AGEPI a proiectului Hotărârii Guvernului privind lista echipamentelor și suporturilor materiale pentru care se datorează remunerația compensatorie specificată în art. 26 alin. (3) din Legea nr. 139/2010, precum și cuantumul acestei remunerații.

Ca rezultat, pentru a se exclude orice divergențe de interpretare a normelor legale, la data de 12.06.2017, AGEPI a publicat pe pagina sa oficială proiectul de Hotărâre a Guvernului privind Lista echipamentelor și suporturilor materiale pentru care se datorează remunerația compensatorie pentru copia privată, precum și cuantumul acestei remunerații, pentru a permite tuturor părților interesate să prezinte propuneri pe marginea acestuia.

Astfel, în cadrul primei runde de dezbateri a fost discutat pe larg subiectul remunerației compensatorii pentru reproducerea operelor în scopuri personale, iar participanții au recunoscut importanța sistemului de copie privată, corectitudinea acestuia și necesitatea existenței lui, reieșind din faptul că acesta păstrează echilibrul dintre drepturile și obligațiile autorilor care beneficiază de remunerația compensatorie, pe de o parte, și drepturile și obligațiile persoanelor fizice și juridice ce produc sau importă orice echipament și suporturi materiale care pot fi utilizate pentru efectuarea de reproducere în scopuri personale și au obligația să achite această remunerație, pe de altă parte.

Totodată, participanții la dezbateri și-au exprimat dezacordul în ceea ce privește cuantumul remunerației compensatorii prevăzut de Legea nr. 139/2010, de cel puțin 3% din suma încasată din vânzarea (revânzarea) a orice echipamente și suporturi materiale care pot fi utilizate pentru efectuarea unor reproducere a operelor publicate legal în scopuri personale, menționând că stabilirea remunerației în valoare procentuală din suma încasată din vânzarea echipamentelor și suporturilor materiale este inechitabilă. Astfel, s-a propus stabilirea unui tarif diferențiat al remunerației compensatorii pentru fiecare echipament și suport material, așa încât acesta să nu fie calculat din valoarea echipamentului, însă doar pentru părți componente.

Ulterior, problema în speță a fost abordată pe platforma Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru în cadrul mai multor ședințe de lucru la care au participat AGEPI, Serviciul Vamal, reprezentanții mediului de afaceri și ai organizațiilor de gestiune colectivă.

Astfel, în cadrul celei dintâi ședințe din data de 11.09.2017, au fost discutate aspectele ce țin de baza de calcul a remunerației compensatorii și lista echipamentelor și suporturilor pentru care se aplică remunerația compensatorie. În context, AGEPI și-a manifestat deschiderea de a aborda constructiv acest aspect, implicit prin intervenirea cu propuneri de amendamente în raport cu art. 26 din Legea nr. 139/2010, prin care se va stabili un mecanism funcțional de colectare a remunerației compensatorii, fapt ce va facilita și aplicarea ulterioară a prevederilor proiectului Hotărârii Guvernului privind lista echipamentelor și suporturilor materiale pentru care se datorează remunerația compensatorie pentru copia privată, precum și cuantumul acestei remunerații.

Subsecvent, reieșind din faptul că gestiunea dreptului la remunerația compensatorie pentru reproducerea operelor publicate legal în scopuri personale a provocat opinii contradictorii referitoare la obligația de achitare a remunerației compensatorii de către persoanele fizice și juridice care produc sau importă orice echipament și suporturi materiale, AGEPI a emis Decizia nr. 16/2418 din 27.10.2017 cu privire la modificarea Deciziei AGEPI nr. 10/3269 din 29.12.2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 383-388 din 03.11.2017, potrivit căreia ANCO a fost desemnată să gestioneze pentru perioada 01.01.2016-31.12.2017 drepturile ce cad sub incidența licenței extinse și obligațiile ale titularilor de drepturi, care nu sunt membri la nici o organizație de gestiune colectivă din Republica Moldova și care nici nu le-au încredințat gestiunea drepturilor în alt mod, cu excepția drepturilor la remunerație compensatorie.

În virtutea atribuției de supraveghere și monitorizare, anual, AGEPI efectuează controlul activității organizațiilor de gestiune colectivă. În context, în anul 2017, în rezultatul controlului activității organizațiilor de gestiune colectivă, AGEPI a identificat o serie de neconformități, după cum urmează:

- neimplementarea de către organizațiile de gestiune colectivă a recomandărilor înaintate de Comisia de control în actele de control anterioare;
- neprezentarea tuturor actelor solicitate de Comisia de control necesare pentru verificarea corespunderii activității organizațiilor cu prevederile legale;
- prezentarea unor informații care nu coincid privind activitatea desfășurată;
- repartizarea și achitarea unui procentaj scăzut din remunerația acumulată în anul 2016;
- utilizarea remunerației acumulate în alte scopuri decât pentru repartizarea și achitarea ei titularilor de drepturi;
- suportarea unor cheltuieli nejustificate din suma remunerației acumulate, ce se cuvine nemijlocit titularilor de drepturi
- neefectuarea oricăror acte juridice necesare pentru protecția și asigurarea drepturilor transmise în gestiune de către titularii de drepturi etc.

În rezultatul neconformităților depistate în cadrul controlului, a recomandărilor înaintate și a solicitărilor Comisiei de control expuse în actele de control, AGEPI a emis Decizia nr. 18/112 din 19.01.2018, publicată în Monitorul Oficial nr. 27/32 din 26.01.2018, cu privire la obligarea organizațiilor de gestiune colectivă să achite titularilor de drepturi (membri) remunerația cuvenită pentru anul 2016, până la data de 1 martie 2018 și să implementeze recomandările Comisiei de control, până la data de 1 mai 2018.

## **II. Noi perspective în domeniul dreptului de autor și drepturilor conexe.**

În scopul asigurării unui nivel adecvat de protecție a intereselor titularilor dreptului de autor și ai drepturilor conexe, precum și consolidării activității organizațiilor de gestiune colectivă, ce va presupune asigurarea standardelor înalte de administrare, gestiune financiară, transparență, raportare, au fost elaborate amendamente complexe la Legea nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, în special care au drept bază transpunerea prevederilor Directivei 2014/26/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind gestiunea

colectivă a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă.

Suplimentar scopului de bază menționat, reglementările propuse prin prezentul proiect de lege au drept obiectiv:

- responsabilizarea părților implicate în procesul de colectare și achitare a remunerației compensatorii pentru echipamentele concepute pentru realizarea de copii sau reproducerea reprografice, precum și pentru suporturile materiale pe care se pot realiza și stoca înregistrări sonore și audiovizuale;

- extinderea listei de echipamente și suporturi materiale ce pot fi utilizate în scopul reproducerii unei opere publicate legal, cât și stabilirea unui quantum diferențiat pentru acestea în dependență de modul de funcționalitate;

- stabilirea unui mecanism clar de colectare, repartizare și achitare a remunerației de către organizațiile de gestiune colectivă;

- sporirea gradului de transparență în activitatea organizațiilor de gestiune colectivă;

- stabilirea reglementărilor privind controlul funcționării organizațiilor de gestiune colectivă, precum și a prevederilor privind sancționarea organizațiilor de gestiune colectivă în cazul încălcării de către acestea a prevederilor legii privind dreptul de autor și drepturile conexe.

În prezent, potrivit procedurii regulamentare, proiectul legii a fost expediat Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție, Centrului de armonizare a legislației pentru evaluarea compatibilității cu acquis-ul comunitar și Grupului lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător în vederea examinării analizei impactului de reglementare.